

I.A.C.S.S.O.

Sektarische ontsporingen inzake

**lichamelijke en geestelijke
gezondheid**

Doel van deze folder?

Uit de werkzaamheden van het Centrum is gebleken dat steeds meer sektarische organisaties (lichamelijk en geestelijk) welzijn en gezondheid als bevoorrechte actiegebieden verkiezen, en dat die methode zeer doeltreffend is om mensen in te palmen.

Zij richten zich in de eerste plaats tot personen die lichamelijk en/of psychisch broos geworden zijn en meestal teleurgesteld zijn in de klassieke geneeskunde, met andere woorden de wetenschappelijk bewezen geneeskunde (evidence based).

Als klassieke behandelingen geen soelaas bieden voor het lijden of de ziekte ongeneeslijk is, kan het voor de patiënt en zijn omgeving moeilijk zijn onverschillig te blijven voor beloften op genezing gedaan door bepaalde groeperingen, therapeuten of zelfverklaarde therapeuten.

Gelet op de omvang van dat probleem is het de opzet van deze folder informatie te verstrekken over de uitwassen van sekten op het vlak van gezondheid, zowel de lichamelijke, psychologische als mentale gezondheid.

Sommige sektarische organisaties maken misbruik van een algemene (of "holistische") opvatting van gezondheid, te weten dat een afzonderlijk symptoom niet kan worden beschouwd zonder rekening te houden met de volledige persoon en zijn lichamelijke en mentale aspecten. Het misbruik schuilt in het verwerpen van de klassieke geneeskunde, hetgeen soms bij een dergelijke opvatting hoort.

Vooraf moet ook worden onderstreept dat geen kritiek wordt uitgeoefend op de niet-klassieke geneeskunde als dusdanig, enkel de slechte aanwending ervan wordt aangeklaagd. De alternatieve technieken en behandelingen vormen immers enkel een reëel gevaar door het verkeerd of uitsluitende gebruik dat sektarische organisaties ervan maken met het oogmerk nieuwe leden te werven en controle uit te oefenen op alle aspecten van hun leven.

2. Problemen en controverse

2.1 Gezondheid: een efficiënt rekruteringsmiddel

Het thema gezondheid (daaronder begrepen welzijn en zelfontwikkeling) is voor veel sektarische organisaties een rekruteringsmiddel geworden. Zij beweren een antwoord te kunnen bieden op de zorgen van onze medeburgers door hen een brede waaier van min of meer “originele” diagnoses en behandelingen aan te bieden.

Enkele voorbeelden:

- Sektarische groeperingen lokken nieuwe leden door middel van getuigenissen over “genezingen”, en beweren dat de spirituele weg het enige middel is dat hen kan genezen, zelfs van de zwaarste aandoeningen. Zij stellen velerlei “geneeswijzen” voor. Sommigen geven lessen waardoor de zieke geacht wordt een genezende stroom op te vangen die het lichaam de nodige nieuwe kracht verschaft om de ziekte te overwinnen. Andere stellen voor, met name op het Internet, om op afstand enige ziekte te genezen, zich richtend tot allen, van baby’s tot bejaarden, door de zieke voor te stellen ontvankelijk te zijn voor genezende energie. Op die wijze wordt de zieke onttrokken aan elke vorm van medische begeleiding.
- De thans uiterst populaire oosterse (ayurvedische, Chinese geneeskunde...) en indiaanse traditionele geneeswijzen worden in sommige gevallen verkeerdelijk gebruikt door weinig gewetensvolle groepen.
- Sektarische organisaties spitsen zich ook toe op zwangerschap, geboorte en peuters. Sommige groeperingen hebben zelfs belangstelling voor het kind nog voor het geboren is. Soms raden zij ook een bijzonder dieet aan voor de baby en raden zij borstvoeding zelfs af. Zij stellen zelfs experimenten inzake het reproductief klonen van de mens voor, onder het mom van een filosofisch-godsdienstige boodschap met slecht verholde commerciële oogmerken. Bij echtparen die met vruchtbaarheidsproblemen worden geconfronteerd, kan valse hoop leiden tot ernstige psychologische problemen.

- Sommige ouders die zich geen raad weten met hun hyperactief kind, hebben oren naar de theorie van de “indigo-kinderen”. Deze theorie spiegelt hen voor dat hun kind van “kosmisch-goddelijke” herkomst is en veeleer lijdt aan onaangepastheid aan onze wereld dan aan een ziekte die een medische behandeling vergt.
- In scholen of tijdens conferenties worden programma’s voorgesteld inzake drugspreventie en ontwenningprogramma’s. Sommige sektarische groeperingen gebruiken deze programma’s als lokmiddel voor een bepaald doelpubliek.
- De doelpersoon wordt verzocht een vragenlijst in te vullen om zijn persoonlijkheidskenmerken te bepalen, zijn zwakheden en de factoren die hem stress bezorgen op te sporen. De test is zodanig opgevat dat de resultaten voor weinig mensen algemeen positief zijn. De geteste persoon wordt dan subtiel onder druk gezet om een aantal lessen te volgen die hem meer welzijn zouden moeten verschaffen. Die lessen worden steeds duurder. Het is niet onmogelijk dat later tevens "zuiveringssessies" worden voorgesteld, zelfs bij ernstige ziektes zoals leukemie en aids.

Opvallend is ook de bekeringsijver ten aanzien van artsen en paramedisch personeel, met name in de vorm van conferenties of opleidingen. Sektarische organisaties die actief zijn in ziekenhuizen trachten de patiënten en het medisch personeel bewust te maken van hun eigen theorieën. Zij benaderen personen die in de gezondheids- en kindverzorgingssector werken en geven hen brochures om in hun wachtzaal te leggen of tijdens hun raadplegingen uit te delen.

Tot slot moet ook aandacht uitgaan naar de pogingen tot infiltratie op het vlak van de humanitaire hulp, o.m. de hulpverlening aan slachtoffers van rampen.

2.2 De gezondheid van de leden van sektarische organisaties

Het leven in gemeenschap, zoals het in sommige sektarische groepen gangbaar is, kan bij de leden tot gezondheidsproblemen leiden.

Het kan onder meer gaan om:

- onthouding van noodzakelijke voeding die de leden wordt opgelegd om hen volgzamer te maken;
- gebrek aan slaap, samen met vele uren werk, gebed en/of meditatie;
- gebrek aan passende medische zorgen;
- weigering van inentingen of bloedtransfusies.

Deze handelwijzen zijn nog schadelijker als zij worden toegepast op kwetsbare personen zoals kinderen of bejaarden. In extreme gevallen kan het ontzeggen van zorgen of voeding leiden tot onherstelbaar zware letsels en zelfs tot de dood.

Soms legt de groep zijn eigen zorgsysteem op, op het gezag van een dokter die tot de organisatie behoort en de voorgestelde behandelingen goedkeurt.

Ten slotte wijzen wij ook op de pathologische aandoeningen vastgesteld bij een bepaald aantal leden en gewezen leden: depressies, angst, vervolgingswaan en vooral psychologische gevolgen.

2.3 Geneeswijzen die niet wetenschappelijk zijn bewezen: een gevaar voor de volksgezondheid

Een sektarische organisatie wordt echt gevaarlijk als zij haar zieke leden ontraadt of zelfs verbiedt een medische behandeling te volgen buiten de groep.

Volwassen patiënten hebben uiteraard het recht om enige medische behandeling met kennis van zaken te weigeren. Sektarische organisaties maken echter vaak gebruik van een moment van zwakte om de zieke op min of meer subtiele wijze ertoe aan te zetten de voorkeur te geven aan andere “behandelingen” boven de klassieke geneeskunde.

Talrijke getuigenissen over “genezingen” en de negatieve voorstelling van de klassieke geneeskunde (agressief, te technisch en te weinig menselijk) leiden bij sommige leden tot een wantrouwige houding ten aanzien van het medisch korps.

Sommige groeperingen gaan zover te beweren dat het onmogelijk is de kracht van de goddelijke of spirituele genezing op te nemen als het lid tegelijkertijd een klassieke medische behandeling volgt. De handelwijzen van deze groeperingen op het vlak van gezondheid zijn vaak gebaseerd op de slecht begrepen aanvaarding van een geopenbaarde waarheid of van bovennatuurlijke krachten. De buitenwereld wordt afgeschilderd als duivels. Er wordt gesteld dat de goddelijke kracht van de leider veel groter is dan die van de dokter. De leider stelt zichzelf zelfs vaak voor als het levende bewijs ervan dat zijn geneesmethodes doeltreffend zijn.

Het uitblijven van genezing is dan het gevolg van “gebrekkig geloof” van het lid en/of zijn omgeving, die de voorschriften van de groep niet volgt, zich sceptisch opstelt en/of onvoldoende bijdragen betaalt.

Het optreden van deze groepen leidt ertoe dat de zieke kostbare tijd verliest door de diagnose onnodig uit te stellen, zodat zijn kans op genezing daalt.

Vaak zijn de voorgestelde behandelingen op wetenschappelijk vlak volkomen waardeloos. Ze zijn niet veel doeltreffender dan een doodgewoon placebo. Hoewel de meeste zieken spontaan genezen, bestaan er ook ernstige ziekten waarbij dergelijke keuzen tot bijzonder dramatische gevolgen kunnen leiden. **Bepaalde afwijkende «medische» handelwijzen ter vervanging van klassieke, wetenschappelijk bewezen behandelingen kunnen bijvoorbeeld tot een vroegtijdige dood leiden.**

In casu gaat het uiteraard over meer dan over een debat tussen de wetenschappelijk bewezen en de niet-bewezen geneeskunde. Het gaat om het duidelijk verwerpen van de geneeskunde die kan neerkomen op het niet-verlenen van bijstand aan een persoon in gevaar.

2.4. Risicovolle psychotherapeutische handelwijzen

Mensen die op zoek zijn naar zin, naar bakens, naar een nieuw evenwicht of naar groter welzijn kunnen zich laten verleiden door een psychotherapeutisch aanbod gedaan door mensen die niet geschoold zijn inzake geestelijke gezondheidszorg. In de huidige wettelijke en regelgevende context, waarin enkel de titel van psychiater en psycholoog beschermd is, kan om het even wie zichzelf uitroepen tot psychotherapeut zonder het bewijs van enige opleiding te moeten leveren.

Het gebrek aan enig kader voor de praktijken van die "pseudotherapeuten" leidt tot misbruiken en tot uitwassen, die diverse vormen kunnen aannemen en de kwetsbaarheid van de patiënt/cliënt kunnen doen toenemen. Die kwetsbaarheid versterkt de greep die de "pseudotherapeut" kan uitoefenen om persoonlijke belangen te laten voorgaan (macht, geld, seksuele of affectieve relaties, ...) ten nadele van zijn patiënt/cliënt.

Enkele voorbeelden:

- "Therapeuten" proberen bij de patiënt/cliënt hun eigen interpretatie van de zin van zijn onbehagen, zelfs zijn ziekte door te drukken. Zij zijn van oordeel dat de ziekte enkel toe te schrijven is aan psychologische stress en dat het onderkennen ervan tot volledige genezing leidt. Enig therapeutisch werk zou dus erin bestaan de patiënt/cliënt inzicht te bieden in de oorzaken van de stress die ten grondslag ligt aan zijn lijden, geen beroep te doen op klassieke medische behandelingen, wat in bepaalde gevallen een echt gevaar voor de zieke kan opleveren;
- Bepaalde "therapeuten" wekken bij de personen die hen raadplegen valse herinneringen op. Door middel van suggestie zetten zij hen ertoe aan te geloven dat zij het slachtoffer zijn geworden van traumatische gebeurtenissen en dat die aan de basis liggen van de problemen die hen tot de raadpleging drijven. Als bij die gebeurtenissen ook een naaste betrokken is, bijvoorbeeld in geval van beschuldigingen van seksuele aard, kunnen de gevolgen rampzalig zijn.
- In sommige gevallen wordt de patiënt/cliënt aangemoedigd tot een uitsluitende affectieve afhankelijkheid ten aanzien van zijn "therapeut", hetgeen zelfs tot seksueel misbruik kan leiden. In dat geval stijgt het aantal sessies en duren zij voort in de tijd. De patiënt/cliënt verliest gaandeweg zijn autonomie en wordt ertoe aangezet te breken met zijn familie en zijn vrienden;

- In de extreme gevallen kunnen personen zelfs volledig instappen in een therapeutische gemeenschap waarin de leider zijn standpunt over alle aspecten van hun leven oplegt (intimiteit, gevoelsleven, leven in een gemeenschap, enz.) ;
- Tijdens "therapeutisch-spirituele" sessies worden de deelnemers ertoe aangezet hun ademhaling te versnellen. Dat veroorzaakt hyperventilatie, hetgeen de normale werking van de hersenen in gevaar brengt en bij de deelnemer trance veroorzaakt. Op dat moment geeft de "therapeut" een vrije en soms zeer inventieve interpretatie van de ervaring van de deelnemer. Een dergelijke handelwijze kan schadelijke gevolgen hebben, want zij veroorzaakt fysiologisch onevenwicht;
- Psychotrope planten (Ayahuasca, Iboga) kunnen tijdens psycho-spirituele sessies worden gebruikt om bij de personen die deze innemen een staat van gewijzigd bewustzijn te veroorzaken, wat zelfs tot hallucinatoire verschijnselen kan leiden. Het is bewezen dat het gebruik van deze planten risicovol is in geval van medische contra-indicaties of van een ontoereikende begeleiding. Het kan de betrokken persoon ook veel kwetsbaarder maken voor misleidende invloeden.
- Een enkele vorm van begeleiding kan soms bestaan uit een amalgaam van psychologische, psychische, religieuze of spirituele aspecten, hetgeen tot verwarring over specifieke rollen leidt, zo bijv. bij bepaalde vormen van exorcisme.

3. Wat moet worden gedaan als de gezondheid in het geding is?

Deze vragen kunnen worden gesteld:

1. Wat is de officiële beroepsbekwaamheid van de practicus? Loopt hij echt te pronken met zijn "diploma's"? Heeft de overheid zijn opleidingen en zijn hoedanigheden erkend?
2. Zijn de methoden om tot een diagnose te komen en de toegepaste behandelingen erkend? Haalt de practicus als bewijs van zijn kunnen enkel zijn eigen ervaring aan?
3. Sluit de voorgestelde therapie enige andere klassieke behandeling al dan niet uit?
4. Hoe is mijn gezondheidstoestand na enkele behandelingen? Is enige verbetering merkbaar en is zij toe te schrijven aan die behandeling?
5. Vraagt de practicus een dieet te volgen dat tekorten kan veroorzaken of een onaangepast levensritme te leiden (lang opblijven, lang mediteren,...)?
6. Speelt de practicus ook een andere rol?
7. Is de prognose inzake genezing realistisch? Kan de prijs van de behandelingen en sessies als buitensporig worden omschreven? Duren de therapeutische sessies extreem lang?

In geval van twijfel moet u het statuut en de hoedanigheid van de practicus controleren:

- Ingeval hij arts is, het advies van een andere arts vragen. Indien nodig kan u zich richten tot de federale ombudsdienst "rechten van de patiënt" (1) of klacht indienen bij de Orde van Geneesheren of bij de politie.
- Ingeval hij geen arts is en u meent het slachtoffer te zijn van een strafbaar feit, klacht indienen bij de politie. Er zou immers sprake kunnen zijn van de illegale uitoefening van de geneeskunde, het opzettelijk ontzeggen van voeding of van passende zorgen, het niet-bijstaan van een persoon in nood, het onopzettelijk doden of het onopzettelijk toebrengen van lichamelijk letsel, misbruik van zwakheid, ...

(1) Cfr. wet van 22 augustus 2002 betreffende de rechten van de patiënt (Belgisch Staatsblad van 26 september 2002, 2de editie). Die wet voorziet in het recht van de patiënt op kwaliteitsvolle dienstverlening, de vrije keuze van de beroepsbeoefenaar, recht op informatie betreffende zijn gezondheidstoestand, het recht op toestemming met iedere tussenkomst van een beroepsbeoefenaar, alsmede rechten betreffende het patiëntendossier en de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, en het recht klacht neer te leggen bij een bevoegde ombudsdienst. De patiënt kan zich hierbij laten bijstaan door een persoon van zijn keuze.

4. Nuttige adressen

Het IACSSO is te uwer beschikking om u meer informatie te verstrekken over deze aangelegenheid en over uw rechten.

Een lijst van nuttige contacten is opgenomen in de rubriek publicaties - brochures op de website www.iacssso.be.

Informatie- en adviescentrum inzake de schadelijke sektarische organisaties

 Hoogstraat 139 – 3de verdieping
1000 Brussel

Tel. 02/504.91.68 Fax 02.513.83.94
www.iacssso.be - info@iacssso.be